

Programa „Kultūra 2007“ kviečia muziejus bendradarbiauti Europoje

Milda LAUŽIKAITĖ

Ši rudenį, nuo rugsėjo iki gruodžio, Lietuvos energetikos muziejuje viešėjo paroda „Svajonių fabrikai“ („Dream factories“). Tai kilnojamoji paroda, skirta pramonės ir modernizmo ženklams Baltijos jūros regione nuo 1945 iki 1990 m. įvardyti ir eksponuojama šešiose šalyse: Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Norvegijoje, Suomijoje ir Švedijoje. Šios parodos tikslas – atskleisti industrializuotos pokario visuomenės abipus Baltijos jūros panašumus bei skirtynes. Jos tema – kiekvienos šalies „svajonių fabrikas“.

Ši paroda yra tarptautinio projekto „Svajonių fabrikai“ dalis. Medžiaga parodai buvo rengiama remiantis tyrimais, studijomis ir dokumentais, kuriuos pateikė dalyvaujantys muziejai, universitetai ir nacionalinio paveldo institucijos. Projekto metu taip pat vyksta renginiai ir seminarai, nagrinėjantys ryšį su nesena industrine praeitimi, be to, kuriama skaitmeninė mokymosi programa, skirta šioms temoms pristatyti ir analizuoti.

Projekto koordinatorius: *Darbininkų muziejus, Danija.*

Bendri organizatoriai: *Estijos nacionalinis muziejus (Estija), Lietuvos energetikos muziejus (Lietuva), Mokslo ir technologijų muziejus (Norvegija), Helsinkio miesto muziejus (Suomija), Mokslo ir technologijų muziejus (Švedija), Rygos istorijos ir laivybos muziejus (Latvija). Daugiau apie projektą: <http://dreamfactories.eu/>.*

Projektas „Svajonių fabrikai“ iš dalies finansuojamas Europos Sąjungos programos „Kultūra 2007“ lėšomis. Tai yra vienintelė ES programa, skirta išimtinai kultūros sektoriui finansuoti. Programa remia visų kultūros sričių, išskyrus audiovizualinės, projektus, svarbiausias jos elementas – tarptautinis bendradarbiavimas, idėjų ir patirties mainai: projekte turi dalyvauti mažiausiai trys organizacijos iš trijų programoje dalyvaujančių šalių. Nors programa „Kultūra 2007“ (anksčiau – „Kultūra 2000“) Lietuvos organizacijoms atvira jau nuo 2001 metų, Lietuvos muziejai joje dalyvauja labai vangiai (projektus yra įgyvendinę tik Lietuvos liaudies buities ir Kėdainių krašto muziejai).

Kokias galimybes muziejams teikia programa „Kultūra 2007“? Dažniausiai įvairių Europos šalių muziejai kreipiasi į programą „Kultūra 2007“, kai bendradarbiauja tarpusavyje ar su kitomis paveldo ir kultūros institucijomis, tyrinėdami aktualias temas ir rengdami bendras parodas, dalydamiesi eksponatais, žiniomis ir patirtimi, kaip atsitiko ir projekto „Svajonių fabrikai“ atveju. Kitas pavyzdys – projektas „Pasaulėžiūros tinklas“, kurį sukūrė Švedijos, Italijos, Lenkijos,

Čekijos ir Jungtinės Karalystės muziejai. Projekto partnerius jungia tai, kad jie rūpinasi mokslininkų, sukūrusių pagrindą šiuolaikiam pasaulio matymui: N. Koperniko, T. de Brahe, J. Keplerio, Galileo ir I. Niutono, paveldu. Projekto idėja buvo įdomiais, įkvepiančiais būdais muziejų lankytojams parodyti, kaip susiformavo šiuolaikinis fizinio pasaulio suvokimas. Šalia nacionalinių parodų, projekto partneriai atliko bendrą istorinę studiją apie šių mokslininkų santykius, sukūrė bendrą jų paveldui skirtų vietų vystymo planą, projekto interneto puslapį ir keliaujančią parodą.

Kita veiklos kryptis, labai tinkanti programai „Kultūra 2007“, – edukacinė. Čia vertas dėmesio tęstinis projektas „Fantasy design“, kuris jau antrą kartą iš dalies finansuojamas programos „Kultūra“ lėšomis. Projektas, orientuotas į mokyklas, pasitelkia dizainą, kaip vaikų ir jaunimo ugdymo priemonę. Pirmoji „Fantasy design“ versija įgyvendinta 2003–2006 metais Suomijos dizaino muziejaus iniciatyva.

Projekto metu vaikai iš penkių šalių tapo dizaineriais ir sukūrė 65 dizaino produktų idėjas. Labiausiai matomas projekto rezultatas – tarptautinė keliaujanti dalyvių sukurtų dizaino prototipų paroda. Projektas orientuotas į pagrindinius dizaino gebėjimus: problemų sprendimą, kultūrinį mąstymą, meninę raišką ir inovatyvų požiūrį į darbą. Projektu skatinamas aktyvus santykis su objektais ir tarpdisciplininis požiūris, kai vystant dizaino idėją atsižvelgiama į istorinius,

CULTURE 2007 PROGRAMME INVITES MUSEUMS FOR COOPERATION IN EUROPE

Milda LAUŽIKAITĖ

The publication introduces to the Culture 2007 Programme of the European Union and discusses the advantages it brings for the museums. It is the only EU programme exceptionally targeted to funding the culture sector. It supports projects of all, except audio-visual, cultural sections, and its primary objective is international cooperation, exchange of ideas and experience.

In Lithuania, the programme is coordinated by the Cultural Contact Point (www.kultura2007.lt). The Cultural Contact Point gives advice whether the project idea correlates with Culture 2007 and other EU programmes, helps in finding partners and filing applications. Although Culture 2007 Programme (it has replaced Culture 2000 Programme) is open for the Lithuanian organizations since 2001, the participation of museums is very passive (the projects have been implemented by the Open Air Museum of Lithuania and Kėdainiai Area Museum).

socialinius ir ekonominius aspektus. Tinklapyje www.fantasydesign.org galite susipažinti su projekto veiklomis ir sukurtais dizaino darbais, rasti vertingos edukacinės medžiagos. Šiuo metu pradeda-
mas įgyvendinti projekto tęsinys.

Projekto koordinatorius:

Design museo, Suomija, www.designmuseum.fi

Bendri organizatoriai: *Design museum, Belgija, University College Sjælland, Danija, Museo nacional de artes decorativas, Ispanija, The Lighthouse Trust, Jungtinė Karalystė.*

Čia paminėti tarptautinio muziejų ir kitų kultūrinių organizacijų bendradarbiavimo pavyzdžiai neapibrėžia galimų tarptautinės partnerystės modelių ribų. Pavyzdžiui, tarptautinis bendradarbiavimas nagrinėjant istorines temas tiesiog natūralus, kai kalbama apie praeities kultūrinių ar valstybinių darinių ribas. Pavyzdžiui, projektas „Transformacija. Bendros kultūros vystymasis Romos imperijos šiaurinėse provincijose nuo Britanijos iki Juodosios jūros“ siekė parodyti, kaip pirmą kartą, pirmaisiais mūsų eros amžiais, Europoje susiformavo bendra kultūrinė erdvė. Buvo sukurta skaitmeninė duomenų bazė, keliaujanti paroda, kurių pagrindinis vizualinis elementas – žemėlapiai. Aktyviai projekte dalyvavo net 10 institucijų (muziejų, konservavimo centrų, mokslo institutų, universitetų) iš 10 Europos šalių. Projekto koordinatorius – Museum für Antike Schifahrt (Maincas, Vokietija).

Pabaigai šiek tiek praktinės informacijos, susijusios su dalyvavimu programoje. Pagrindinis programos „Kultūra 2007“ paraiškų teikimo terminas kasmet yra vienodas – spalio 1 diena, tad projektą reikėtų pradėti ruošti jau vasarą. Specialaus kasmetinio kvietimo bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis projektams terminas – gegužės 1 diena. Ši programa dabartine forma veiks iki 2013 m., tai yra iki einamojo ES finansavimo periodo pabaigos. Programa centralizuota, paraiškos teikiamos tiesiai į Briuselį (nuo šių metų – ir elektronine forma).

Lietuvoje programą koordinuoja Kultūros kontaktų biuras, tinklalapis www.kultura.2007.lt (anksčiau – www.durys.org). Kultūros kontaktų biuras gali patarti, ar jūsų vystoma projekto idėja tinka programai „Kultūra 2007“ ar kitoms ES programoms, taip pat padeda ieškoti partnerių ir rengti paraiškas. Artėjant paraiškų teikimo terminams, rengiami techninio pobūdžio seminarai, kurių metu detalai aiškinama paraiškų teikimo tvarka.

Tinklapyje www.kultura2007.lt galima rasti informacijos apie programą, Lietuvos ir kitų šalių organizacijų vykdomus projektus, nuorodas į Europinius kultūros sektoriaus tyrimus, svarbiausius ES dokumentus, susijusius su kultūros sektoriumi, ir aktualias organizacijas.

Šių metų kovą Kultūros kontaktų biuras visuomenei pristatė „Kultūros programų gidą“, pristatantį daugelį ES ir regioninių Europos programų, atvirų kultūrai. Gido elektroninę versiją galima rasti tinklalapyje, o dėl popierinės versijos kviečiama kreiptis į biurą.

Jei norite nuolatos sekti aktualias su kultūriniu bendradarbiavimu Europoje susijusias naujienas, informaciją apie įvairius kvietimus teikti paraiškas, renginius, etc., galima užsisakyti elektroninį Kultūros kontaktų biuro naujienlaiškį. ■

Kelmės dvaro svirnas kyla naujam gyvenimui

Danutė ŽALPIENĖ

2006 m. bendradarbiaujant Kelmės krašto muziejui su VšĮ „Kultur“ buvo parengtas investicinis projektas „Naujos muziejinės ekspozicijos įrengimas ir Kelmės dvaro pritaikymas kitoms viešosioms reikmėms“. Tais pačiais metais parengta paraiška „Kelmės dvaro sodybos svirno restauravimas ir pritaikymas muziejinei, kultūrinei ir švietimo paskirčiai“ Europos ekonominės erdvės (EEE) ir Norvegijos finansinių mechanizmų fondui. 2006 m. buvo parengtas ir svirno rekonstrukcijos techninis projektas, kurio autorė architektė Regina Smilgevičiūtė.

REVIVAL OF THE BARN OF KELMĖ ESTATE

Danutė ŽALPIENĖ

The publication introduces to the ending project “Restoration of the barn of Kelmė Estate and its adaptation for museum, cultural and educational purposes”. It is funded by the financial mechanisms of the European Economic Area (EEA) and Norway, also Lithuania.

The project was launched in 2008 and its value is 1 million 267 thousand litas. It has been targeted to conservation and restoration of the barn of the Estate (area 280 sq. m, size 1 135 cubic m), building storage rooms for its funds and an educational classroom, arrangement of the territory surrounding the barn (paving of field stones). The educational classroom of the barn will host practical educational trainings in ethnic culture, events of educational programmes, summer courses of traditional Samogitian crafts. The territory surrounding the Estate barn will be used to organize ethnic culture events and festivals.

The barn of Kelmė Estate is the oldest wooden barn of its kind in Lithuania. It was built under an old folk tradition and has preserved its original size, façade structure and materials until the present day. The barn was first cited in Kelmė Estate records in 1716.